

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

בפני כב' השופט אילן סלע

מדינת ישראל
באמצעות פרקליטות ירושלים (פלילי),
ע"י ב"כ עו"ד קובי מושקוביץ

המאשימה

נגד

1. פלונית
- ע"י ב"כ עו"ד רועי בראונר
2. פלונית - זוכתה
3. פלונית - זוכתה
4. פלונית
5. פלוני

הנאשמים

נאשמים 4 ו-5 ע"י ב"כ עו"ד בן ציון ציטרין

תקציר הכרעת הדין

אני מזכה את נאשמת 1 ואת נאשם 5 מהמעשים שיוחסו להם בכתב האישום.

אני מזכה את נאשמת 4 מהעבירה של מסירת ידיעה העלולה להיות לתועלת האויב שיוחסה לה בכתב האישום, אך מרשיע אותה בעבירה של מגע עם סוכן חוץ שיוחסה לה.

פתיחה

1. העבירות שיוחסו לנאשמות 1 ו-4, כמו גם לנאשם 5 שהואשם בסיוע הן עבירות חמורות המצויות בפרק ז' לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), הוא הפרק הראשון המפרט את המעשים המהווים עבירות לפי החוק. לא בכדי נבחרו עבירות אלו להיות העבירות הראשונות בחוק העונשין. מדובר בעבירות שנועדו להגן על ביטחון המדינה, יחסי החוץ שלה וסודות רשמיים. בתוך פרק זה, מצויות העבירות שיוחסו לנאשמים בסימן ד' שכותרתו "ריגול".

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

2. מעשה הריגול הוא מהמעשים החמורים שבחוק העונשין. חומרת הבאה לידי ביטוי גם בעונש הקבוע בצד עבירות הריגול, עונש מאסר הנע מעשר שנות מאסר ועד מאסר עולם. חומרת עבירות הריגול הן לא רק בשל הפגיעה בביטחון המדינה ושלום אזרחיה ותושביה, ולא רק נוכח תכליתו שנועד לקעקע את ריבונות המדינה ולפגוע בעצם קיומה על ידי פגיעה בביטחון תושביה ובסודותיה הביטחוניים. חומרת עבירה זו נעוצה גם בכך שמדובר במעשה שמתאפיין בהפרה חמורה של האמון הבסיסי שבין המדינה לאזרחיה. קשה להפריז בחומרת שיתוף פעולה בין אזרח המדינה לבין גופים עוינים ואויבי המדינה, כשאזרח המדינה מסייע לאויב אשר מבקש לפגוע במדינה ובאזרחיה.

3. על כן ככלל, הריגול הוא נחלתם של אנשים המזדהים מבחינה רעיונית עם גורמים זרים אשר להם השקפות עולם התואמות את אלו של מוסר הידיעות. במקרים מעטים, נעשים עבירות ריגול בשל בצע כסף גרידא. ברגיל, אפוא, עבירות על פי סימן זה מיוחסים לאנשים שפעלו ביודעין ובמתכוון במסגרת קשר עם גורמים עוינים, הפועלים כנגד מדינת ישראל. על פי רוב, מטרת האנשים המואשמים בעבירות אלו לבין סוכני החוץ היא פגיעה בביטחון המדינה.

4. מקרה זה שבפני הוא שונה. אין ספק כי מדובר באנשים ציוניים, אוהבי המדינה, שלא הייתה להם, ולו בשלב כלשהו, כוונה לפגוע בביטחון המדינה. אין מחלוקת כי תחילתו של הקשר של נאשמות 1 ו-4 עם מי שנטען כי הוא סוכן חוץ, היה מבלי לדעת את זהותו, ובוודאי שלא מתוך כוונה ליצור קשר עם סוכן חוץ, ובוודאי שלא מתוך כוונה לפגוע בביטחון המדינה.

5. מקרה זה, יסודו, כך לפי הטענה, בניסיונות משמרות המהפכה האיראנית, המעוניינים על פי הצהרותיהם בהשמדת מדינת ישראל, לגייס אזרחים ישראלים תמימים, תוך יצירת קשר בתחום רב דרך המרשתת, ובדרכים אחרות.

6. ההתפתחות הטכנולוגית מאפשרת יצירת קשר בקלות רבה עם אנשים רבים בעולם כולו. אנשים רבים מצויים בקשר עם אנשים שמעולם לא פגשו, ולעולם לא יפגשו, ואף לא ראו ולא יראו תמונה שלהם, והם מקיימים עמהם קשר משמעותי. קשר זה יכול ויהיה מבורך, אך סכנה בצדו. לא פעם יש בו כדי לשמש פלטפורמה נוחה לאנשים החורשים רע, אם בכוונות פליליות,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

כמעשים המוכרים בתחום עבירות המין או הונאה כלכלית וכיוצ"ב, אם בכוונות טרוריסטיות או אחרות שיש בהן כדי לפגוע בביטחון המדינה. לא פעם מנוצלים על ידי אותם גורמים דווקא אנשים תמימים וטובים, שאינם מעלים על דעתם כי העומד מולם חורש רע כנגדם או כנגד מדינתם. מצב דברים זה דורש זהירות רבה, שכן בנקל ניתן להתפתות על ידי אנשים מתוחכמים העומדים מאחורי פרופילים מזויפים ברשת.

7. המקרה שלפני, למצער בכל הנוגע לנאשמת 1, כפי שהיה בנוגע לנאשמות 2 ו-3 שזוכו זה מכבר מהעבירות שיוחסו להן, הוא דוגמא חיה לכך. מדובר בנשים שחיפשו חום ואהבה, אוזן קשבת ולעיתים אף סיוע כלכלי, וראמבוד, שנטען כי הוא סוכן חוץ, ניצל זאת בחכמתו, רקם עמם קשר ארוך, ובתחכום רב ובאופן מניפולטיבי, הצליח להפעיל אותן לצרכיו.

8. בהקשר זה, מדינת ישראל ניצבת בפני אתגר שקשה להפריז בחשיבותו. מדובר באחד האתגרים הגדולים הנצבים לפתחה של המדינה מיום היווסדה. התמודדות מתמדת מול אויב רע ונמהר המכריז מעל כל במה כי בכוונתו לפעול להשמדתה, והוא פועל לשם כך. כוחות הביטחון עושים לילות כימים, פשוטו כמשמעו, כדי לסכל כל ניסיון לאחיזה של מדינה זו בתוככי מדינת ישראל, בכלל זה תוך ניצול חולשתם של אזרחים תמימים תוך תחכום רב.

9. ואולם, בשים לב לחומרת העבירה ולמהותה, נדמה כי יש לתחום את השימוש בהליך הפלילי בעבירות אלו למקרים המתאימים ולמנוע הפללת מעשים רבים של אנשים נורמטיביים שעלולים ליפול ברשתם של סוכנים זרים. לא בהכרח המשפט הפלילי הוא הכלי הנכון להתמודד עם ניסיונות אלו של מדינות עוינות ליצור קשר עם אזרחים תמימים מן השורה (השוו: ע"פ 6434/15 מדינת ישראל נ' שביר (4.07.17)).

10. לא פחותה מהחובה של כוחות הביטחון השונים להגן על ביטחון המדינה ותושביה בדרך של מניעת סיכול ניסיונות ריגול במדינת ישראל כדי למנוע זליגת מידע לאויבינו, קיימת החובה להגן על אזרחים תמימים, אוהבי הארץ והמדינה ומסורים אליה בכל ליבם, שלא יפלו ברשת שטומנים להם אויבנו. הדרך להתמודד עם תופעה מסוכנת זו, היא באמצעות פרסום נרחב, חוזר ונשנה, לציבור, בדבר החובה לגלות ערנות לניסיונות אלו. אזרחים תמימים וישרי דרך אינם מודעים לסכנה הגדולה שהם והמדינה מצויים בה, ואינם מודעים לטכניקות שמופעלות נגדם. כפי

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

שיפורט להלן, הם גם אינם מודעים לכך שמידע פשוט וגלוי – שמידעים משמעותיים וחשובים ממנו בהרבה מפורסמים יום אחר יום באופן ממוסד במדינת ישראל, בתקשורת על צורותיה השונות, ואף בפרסום רשמי של המדינה – יכול להיות לתועלת האויב. את השימוש בהליך הפלילי יש לשמור אם כן, למקרים המתאימים.

לאחר הקדמה זו אפנה לאישום גופו.

כתב האישום ותשובות הנאשמים

11. בתקופה שמיום 9.12.21 עד יום 3.01.22 הוגשו כתבי אישום כנגד ארבע אזרחיות ואזרח נוסף, כולם עולים מאירן, בשל עבירות שונות שביצעו, לפי הטענה, במסגרת קשר שקיימו באמצעות חשבונות פייסבוק וווטצאפ עם אדם שכינה עצמו בשם ראמבוד נמדר (להלן: "ראמבוד"). ראמבוד זה, שהוא לפי הנטען פעיל מודיעין איראני, הציג עצמו בפני נאשמות 1-3 כקבלן יהודי אמיד מטהרן. בפני נאשמת 4 הוא הציג עצמו כרווק מוסלמי אמיד מטהרן.

12. לכל החמישה יוחסה עבירה של מגע עם סוכן חוץ לפי סעיף 114(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "החוק"), ולשתיים מתוך החמישה, נאשמות 1 ו-4, יוחסו גם עבירות של מסירת ידיעה העלולה להיות לתועלת האויב לפי סעיף 111 מציעא לחוק (החלופה השנייה בסעיף). לנאשם 5, בעלה של נאשמת 4, יוחסה עבירה אחת של סיוע למסירת ידיעה העלולה להיות לתועלת האויב.

13. בפסק דין מיום 3.10.22 זוכתה נאשמת 3 מהעבירה שיוחסה לו. נוכח התוצאה, חזרה בה המאשימה מכתב האישום כנגד נאשמת 2 שהיא אף היא רק בעבירה של מגע עם סוכן זר, וכתוצאה מכך זוכתה נאשמת 2 ביום 25.01.23. הכרעת דין זו עוסקת אפוא בעניינם של יתר הנאשמים 1, 4 ו-5.

14. נאשמות 1 ו-4 הואשמו כאמור, בעבירה של מגע עם סוכן חוץ, בשל כך שחרף ידיעתן, כי ראמבוד פועל מטעמים של שלטונות אירן וגופי המודיעין שלה, הן המשיכו לעמוד בקשר עם ראמבוד.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

15. בנוסף, נאשמת 1 הואשמה גם בכך שחרף ידיעתה כי ראמבוד פועל מטעם שלטונות אירן וגופי המודיעין שלה, היא שלחה לו פריטי מידע וביצעה משימות שהתבקשה לבצע. נטען גם, כי תמורת הפעילות שביצעה, קיבלה נאשמת 1 מראמבוד סך של כ-4,500 דולר ארה"ב.

16. נאשמת 4 הואשמה גם היא בכך שחרף ידיעתה כי ראמבוד פועל מטעם שלטונות אירן וגופי המודיעין שלה, היא שלחה לו פריטי מידע, תמונות וסרטונים לפי בקשותיו, ובתמורה היא קיבלה מראמבוד מידע על המתרחש באירן. את המידע קיבלה במטרה לשדרו לקהל המאזינים בערוצי התקשורת בהם שידרו היא ובעלה, נאשם 5.

17. נאשם 5 הואשם בכך שחרף ידיעתו על קשריה של רעייתו, נאשמת 4, עם ראמבוד ועל זהותו של ראמבוד כפעיל מטעם שלטונות אירן וגופי המודיעין שלה, הוא סייע לנאשמת 4 בביצוע משימת צילום שגרירות ארה"ב בתל-אביב, וכן היה מודע למשימות אחרות שביצעה נאשמת 4 ולקשר שלה עם ראמבוד.

המסכת הראייתית

ראיות המאשימה

18. הנה כי כן, לא הייתה מחלוקת כי הנאשמים שיתפו פעולה ומסרו גרסה מלאה בחקירותיהם, בשב"כ ובמשטרה. בהמשך לכך, הראיות כולן, כמעט ללא יוצא מן הכלל, מבוססות על דברי הנאשמים, הן הדברים שאמרו בחקירותיהם במשטרה, הן תוכן ההתכתבויות שלהם עם ראמבוד, בפייסבוק, בווצאפ ובכל דרך אחרת, הן דברים שנאמרו על ידם לאנשים אחרים אודות הקשר עם ראמבוד, והן על הדברים שאמרו הנאשמים בבית המשפט. גם במסגרת הדיון בעניינים של נאשמים אלו, הסכימו ב"כ הנאשמים להגשת כלל חומר החקירה, בכלל זה חקירותיהם של הנאשמים במשטרה והודעות שנגבו מעדים שונים.

19. לצד אלו, הוגשה חוות דעת של איש שב"כ, המכונה קלר, לתמיכה בקביעה כי ראמבוד הינו ייצוג ברשת של גורם הפועל מטעמים של אנשי מודיעין איראניים.

20. בשולי חוות דעתו קבע קלר, כי לאור העולה מן הנתונים וכלל המידע המוכר לו, ולאור ניסיונו מול מודוס הפעולה של גורמי המודיעין האיראנים, "ראמבוד נמדר" הינו ייצוג ברשת של

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

מפעיל איראני, ובהתאם להבנתו, יש לראות ב"ראמבוד נמדר" בסבירות גבוהה, כגורם המתופעל על ידי המודיעין האיראני, באופן ישיר או בהנחייתו.

21. בנוסף, העיד ראש צוות החקירה, המכונה ביטון, שהיה אחראי על החקירה מתחילתה ועד סופה. בעדותו הצביע ביטון על דרך פעולתו של ראמבוד.

22. מטעם ההגנה העידו הנאשמים. בנוסף העידו בנה של נאשמת 1, גיסה – בעל אחותה, חברה שלה, ומי ששימש כמעסיקה במשרדו.

דין והכרעה

אדון אפוא בכל אחת מהעבירות המיוחסות לנאשמים.
תחילה לעבירה של מסירת ידיעה לאויב.

סעיף 111 לחוק – מסירת ידיעה לאויב

23. עבירה זו קבועה בסעיף 111 לחוק שזה לשונו:

מי שביודעין מסר ידיעה לאויב או בשבילו, דינו – מאסר עשר שנים; הייתה הידיעה עלולה להיות לתועלת האויב, דינו – מאסר חמש עשרה שנה; התכוון בכך לפגוע בביטחון המדינה, דינו – מאסר עולם....

לנאשמות 1 ו-4 מיוחסות החלופה השנייה שבסעיף, לאמור מסירת ידיעה שעלולה להיות לתועלת האויב. לנאשם 5 מיוחסת עבירת סיוע לחלופה זו.

יסודות סעיף העבירה הן: מסירת ידיעה; לאויב; ביודעין; הידיעה היא כזו שעלולה להיות לתועלת האויב.

"ידיעה"

24. באשר לרכיב ה"ידיעה". הגדרה "ידיעה" בכל הנוגע לסעיף זה מצויה בסעיף 91 לחוק, וההגדרה היא: "לרבות ידיעה שאינה נכונה, וכל תיאור, תכנית, סיסמה, סמל, נוסחה, חפץ או חלק מהם המכילים ידיעה או העשויים לשמש מקור לידיעה". הידיעה אינה צריכה להיות

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

"סודית", ויכול והיא תהיה אף "ידיעה גלויה על חיי יום-יום העולה מן העיתונות" (ע"פ 172/88 ועננו נ' מדינת ישראל (27.05.90), ואף ידיעה המצויה כבר בידי האויב (ראו: יעקב קדמי, על הדין בפלילים) (מהדורה מעודכנת תשס"ו-2006), חלק רביעי, עמ' 1859 והאיזכורים שם). הדגש בסעיף זה הוא על זהות מקבלה של הידיעה. אם המקבל הוא אויב, די בעצם המעשה הנעשה ביועין כדי להפוך מסירה של ידיעה כלשהי לעבירה. לכן, הטענה כי המידע שמסרו הנאשמות לראמבור אינו בא בגדר "ידיעה" כמשמעותו בסעיף זה, בין היתר בשל כך כי מדובר במידע שכל אחד יכול להשיגו במרשתת, אין בה כדי לסייע להן.

"ידיעה העלולה להיות לתועלת האויב"

25. לצד זאת, על מנת להרשיע בחלופה האמצעית שבסעיף, יש להוכיח כי מדובר בידיעה כזו שהיא "עלולה להיות לתועלת האויב". בעניין זה טענה המאשימה, כי מקום בו המידע מבוקש על ידי האויב אזי כל ידיעה, יהא תוכנה אשר יהא, יש לראות בה כידיעה לתועלת האויב. בעניין זה הרחיב ראש צוות החקירה המכונה ביטון, כשפרט את התועלת שצומחת לאויב גם מקבלת מידע שכל אחד יכול להשיגו בנקל במרשתת, ותוך שהוא ציין כי זו בדיוק השיטה לפיה פועלים גורמי מודיעין זרים. הם פועלים מול אנשים הסבורים כי הם בסך הכל מעבירים מידע שאינו חשוב ושידוע לכל, אך המודיעין הזר יודע לעשות שימוש בחומרים אלו. למשל, להראות לאדם אחר המספק לו מידע, את רצינותו או את העובדה כי הוא מחזיק מידע מגורמים במדינה ולא אך מהמרשתת וכיוצ"ב. במידע זה הוא גם יכול להפעיל לחץ על אנשים כי הוא מחזיק במידע שניתן לו על ידי אנשים מתוך המדינה. ביטון הוסיף, כי גם לא נכון לומר כי כלל המידע שסיפקו הנאשמות הוא מידע גלוי שניתן לאתר במרשתת. בפרט, ציין, את המידע אודות מספרי טלפון של חברי כנסת, והעברת תמונות אינטימיות שיכולות לשמש לסחיטה של גורמים בעלי השפעה. איש השב"כ המוכנה קלר הוסיף בעניין זה כי שימוש במידע גלוי שנמסר על ידי אזרחים יכול לשמש גם כהפעלת אמצעי לחץ בשלב מאוחר יותר, למשל בדרך של איום בפגיעה של בני משפחה הגרים באירן.

26. הגם שאין מקום לחלוק על אמירותיהם המקצועיות של ביטון וקלר, כי האויב יכול להפיק תועלת מכל ידיעה שנמסרת לו, בכלל זה גם ידיעה סתמית וידיעה גלויה ומפורסמת לכל, בין היתר, למשל, באופנים שהוזכרו על ידם בבית המשפט, איני סבור כי נכון לפרש באופן זה את הרכיב "ידיעה העלולה להיות לתועלת האויב" שבחלק האמצעי של סעיף 111. שכן, לפי עמדת

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

זו, בה מצדדת המאשימה, האויב יכול להפיק תועלת מכל ידיעה מעצם העובדה שהיא נמסרת לו על ידי אזרח המדינה אותה הוא עוין, ללא כל קשר לתוכנה. אם תתקבל עמדה זו, אין מקום להבחנה שעשה המחוקק בין הרישא של הסעיף המתייחס ל"ידיעה" לבין החלק האמצעי של הסעיף המתייחס ל"ידיעה העלולה להיות לתועלת האויב".

27. חזקה על המחוקק כי אינו משחית את מילותיו ועל כן ההבחנה שערך המחוקק בין הרישא של הסעיף לבין החלק האמצעי שבו, מלמדת כי הפרשנות שיש לתת להגדרה "ידיעה העלולה להיות לתועלת האויב", היא כזו שלפי תוכנה, בנסיבות הספציפיות של המידע, בכלל זה מידת פרסומו, החידוש שבו וכיוצ"ב, יש בה פוטנציאל תועלתי לאויב.

28. אכן, בעבר נקבע, כי "הפוטנציאל הכלכלי של המדינה, והמורל של האוכלוסייה, רמת התרבות, יחסי המפלגות שבה, אדמיניסטרציה, חינוך, טכניקה, חרושת, השכלה וכדומה – כל אלה הם דברים שהאויב מבקש ומעוניין לדעתם למטרות המלחמה או המלחמה העתידה שלו" (ע"פ 75/50 שמאי נ' היועמ"ש, פ"ד ה 462 (1951)), וכי את "האינפורמציה המועילה ביותר שואב האויב דווקא מתוך שטחי החיים הגלויים... ולמעשה קשה כיום, בתקופת המלחמות הטוטליות להעלות על הדעת ידיעה כלשהי אשר סוכן זר בתור שכזה אינו מעוניין לקבלה, ושאינה לתועלת האויב" (ע"פ 28/62 פלוני נ' היועמ"ש, פ"ד טז(3) 2308 (1962)). ואולם, אמירות אלו המתייחסות לתוכן המידע, נאמרו בשנות החמישים והשישים של המאה הקודמת, וממילא לצד התייחסות לתוכן המידע אין בהן כדי להתייחס לזמינות המידע, לאמור, מה משמעותה של ידיעה הגלויה לכל, שכל אדם יכול להשיגה בנקל במרשתת, ובעיתונות על כל סוגיה.

29. מה גם, שלצורך הרשעה בעבירה זו יש להוכיח יסוד נפשי מצד הנאשם, לאמור מודעות שלו לכך שבדברים הנמסרים על ידו עלולה להיות תועלת לאויב, ולמצער, שהנאשם עצם עניו לנוכח ההכרה בתועלת שהאויב עלול להפיק מהמידע (לצד מודעתו לכך שמדובר באויב, דבר שיידון להלן). על כן, העובדה כי אנשי מקצוע העוסקים בעניין זה יודעים לומר מהי התועלת שעלול האויב להפיק מכל ידיעה וידיעה, אין בה די. יש להוכיח כי הנאשם הספציפי, או שמא די בכך שכל אדם סביר (ראו לעניין זה: ע"פ 330/65 לוק נ' היועמ"ש, פ"ד כ(2) 590 (1966); וכן קדמי, שם, בעמ' 1861), ידע, או למצער היה עליו לדעת, כי המידע הנמסר על ידו יכול ויהיה לתועלת האויב.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

30. אכן, לעיתים יכול אדם להסיק מהנסיבות עצמן כי מדובר בידיעה שיש בתוכנה כדי להיות לתועלת האויב. כך הוא בוודאי, כאשר האויב מסביר למוסר הידיעה את התועלת שיש לו בידיעה (דבר שמתקיים, בדרך כלל, מקום בו מדובר במי שמשותף פעולה במודע ובמתכוון עם האויב, כדוגמת פסק הדין אליו הפנה ב"כ הנאשם בסיכומיו – תפ"ח (מחוזי-חי') 51606-03-19 מדינת ישראל נ' ג'בארין (8.03.21) - דבר שאינו מתקיים במקרה זה); כך הוא, למשל, כאשר האויב מוכן לשלם כסף רב עבור הידיעה (השוו: ע"פ 517/66 אבו כדרה נ' היועמ"ש, פ"ד כא(1) 246 (1967)), ובדומה ניתן להעלות על הדעת נסיבות אחרות.

31. ואולם, במקרה זה, בכל הנוגע לנאשמת 1, איני סבור כי היא חשדה כי תוכן המידע הנמסר על ידה הוא מידע העלול להיות לתועלת האויב, והיא גם לא עצמה עיניה נוכח אפשרות שכזו.

32. בסופו של יום, השתכנעתי כי כל התייחסותה של נאשמת 1 לראמבוד, לאורך כל הקשר, הייתה מתוך הבנה זו שמדובר ביהודי שמבקש לשמש עבודה אוזן קשבת נוכח מוצאם המשותף. העובדה כי זיהתה בדף הפייסבוק שלו אנשים שהיא הכירה, הסירה ממנה כל חשש. העובדה כי פעלה לשדך לו את קרובת משפחתה ואף ניסתה לשכנע את ראמבוד להגיע לישראל, מלמדת בעליל, כי היא אכן האמינה בכל לבה כי מדובר ביהודי תושב אירן, ולא חשדה כי מדובר בדמות עוינת. אדרבה, שיתוף דבר הקשר עם ראמבוד בפני חברותיה, מלמד כי היא לא ראתה בקשר זה כל בעייה. ברי, כי לו סברה כי מדובר בקשר בעייתי עם גורם עוין, היא לא הייתה משתפת בכך אחרים. העובדה כי נמנעה מלעשות דברים מסוימים אותם מצאה כבעייתיים, אין בהם ללמד על קיומו של חשש ממשי, כי אם על זהירות יתר שעה שכאמור, מעולם לא פגשה את ראמבוד ולא הייתה לה ידיעה וודאית על זהותו.

33. בכל הנוגע לנאשם 5, איני סבור כי נכון לומר כי תצלום שגרירות ארה"ב בתל-אביב מבחון, היא ידיעה שאדם סביר צריך היה להעלות על דעתו כי היא ידיעה ש"עלולה להיות לתועלת האויב".

34. לעומת זאת, בכל הנוגע לנאשמת 4, אכן יש לא מעט מידעים שנמסרו על ידה לראמבוד שהיא הייתה צריכה להעלות על דעתה שהם עלולים להיות לתועלת האויב. זאת בפרט נוכח

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

העובדה כי לנאשמת זו ראמבוד הציג עצמו כמוסלמי, ובעיקר כשנאשמת זו חשדה באופן ממשי, ומדבריה אף עלה כי ידעה, ולמצער האמינה באופן ממשי, כי לראמבוד קשר עם גופי שלטון באירן.

35. אני מקבל את גרסתה של נאשמת 4 בבית המשפט כי לא ידעה בוודאות שמדובר במי שעובד מטעם האויב, אך לא זהו המבחן. מדבריה שלה עלה כי היא חשדה שמדובר במי שקשור בדרך כלשהי למשטר, כך אמרה בחקירתה במשטרה והיא אישרה זאת בעדותה בבית המשפט. כך בהודעתה מיום 16.12.21 סיפרה נאשמת 4 כי "חשדתי בו שהוא קשור איך שהוא לענף במשטרה. מה, ואיזה ענף, לא ידעתי בדיוק. ואם אני אקבל ממנו מידע ורמזים מאיפה בדיוק, אז אני אחסום אותו". עוד סיפרה כי אמרה לראמבוד: "אתה סותר את עצמך, פתאום אתה מפחד מהמשטר ופתאום אתה לא מפחד מהמשטר, מי אתה באמת? מי אחראי עליך? האם אתה מספאא (ארגון כמו שב"כ של אירן) או איתילאת שזה מודיעין של המשטר? או שאתה שייך לפוליס או איתוללות?" וראמבוד השיב לה, לדבריה: 'תשמרי על זה בסוד אני בן של פחזדה אני מסודר מהבחינה הזאת, יש לי הגנה אל תדאגי'". היא סיפרה כי אמרה לבעלה שראמבוד נראה לה חשוד, ושהיא חושדת שהוא באמת בקשר עם המשטר. כשהועלתה בפניה האפשרות שראמבוד היה מהמשטר האירני, או מכוחות המודיעין האירניים, היא ציינה כי: "99% אני בטוחה שכן". בהודעה מיום 17.12.21 נשאלה מדוע לא העבירה לראמבוד את המייל של ראש הממשלה מר בנימין נתניהו, והיא השיבה: "כי זה ראש הממשלה, ואני לא אמורה להעביר מייל של ראש ממשלה למודיעין אירני או למישהו שאני חושדת בו". בחקירה היא אף אמרה כי אכן חשבה שחלק מהדברים שהעבירה לראמבוד יכולים לגרום נזק למדינת ישראל.

36. בנסיבות אלו, ברי כי גם מידע שאין לראותו כמידע העלול להיות לתועלת האויב כלשעצמו, יש לראותו ככזה, שעה שהוא מועבר לידי מי שהמעביר מכיר בו כגורם המחובר לשלטון האיראני. כך לגבי העברת צילום תעודת זהות ודרכון, כך לגבי תיעוד משרד ממשלתי, בוודאי בסתר, כך לגבי תיעוד קניון באחת מערי ישראל, בפרט תיעוד של השומרים בכניסה וחימושם, ובנסיבות אלו, גם צילום שגרירות ארה"ב מבחוץ יש לראות בו כמידע העלול להיות לתועלת האויב. הדברים נכונים פי כמה, שעה שראמבוד ביקש מנאשמת 4 מידע בעייתי פי כמה שבו בוודאי יש לראות כמידע שעלול להיות לתועלת האויב. כך, בקשתו לקבלת תצלומים של בסיסים צבאיים, של כנסת ישראל ובתי המשפט, מידע אודות ראש הממשלה ויועציו, מידע אודות

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

ראשי הצבא ומקיום המוסד והשב"כ. אמנם מידע זה סירבה נאשמת 4 להעביר לראמבור, שכן, לדבריה, היא ראתה בעייתיות רבה בהעברת מידע זה, ואולם לא ניתן לאפשר לכל אזרח להחליט בעצמו איזה מידע עלול להוות סיכון ואיזה לא – שעה שהוא מודע, או למצער חושד חשד ממשי, כי מדובר במידע העובר לגוף השייך לאויב.

37. על יסוד הראיות אני קובע כי נאשמת 1 העבירה "ידיעות" לראמבור, אך לא "ידיעות שעלולות להיות לתועלת האויב". לעומת זאת, לגבי נאשמת 4 אני קובע כי היא העבירה גם "ידיעות שעלולות להיות לתועלת האויב".

מכאן להוכחת הרכיב השני, שהידיעה אכן נמסרה ל"אויב".

"אויב"

38. הגדרת "אויב" גם היא מצויה בסעיף 91 לחוק, שנאמר בו כי אויב הוא "מי שהוא צד לוחם או מקיים מצב מלחמה נגד ישראל או מכריז על עצמו כאחד מאלה, בין שהוכרזה מלחמה ובין שלא הוכרזה, בין שיש פעולות איבה צבאיות ובין שאינן...".

39. אין ספק כי אירן הייתה והינה מדינת אויב. היא רואה במדינת ישראל אויב ושואפת לחיסולה במאבק מזוין. היא מסייעת כספית לארגוני החבלה – החיזבאללה והחמאס (ראו: ע"פ 6411/88 מנבר נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(2) 150 (2000)).

40. השאלה הדורשת הכרעה במקרה זה היא מיהו אותו "ראמבור", האם הוא אכן פעל מטעם שלטונות אירן, האם היה לו קשר עמם.

41. אין מחלוקת כי לא קיימת ידיעה ישירה בדבר זהותו של ראמבור. הקביעה כי מדובר במי שפעל מטעם אירן, מבוססת על חוות דעת שהתשתית העומדת ביסודה, ושסוכמה בחוות דעתו של איש השב"כ קלר, היא נסיבתית. עדות מומחה היא אמנם עדות סברה, חשיבותה אינה במה שהמומחה קלט בחושיו כי אם בכישוריו המאפשרים לו לפרש את שהוא קולט בחושיו ישירות או באופן עקיף. ניסיונו ומומחיותו ביחס למצב דברים עובדתי ההוא העיקר (אברהם סהר, דיני עדות מומחים (תל אביב, תשס"ד-2003), בעמ' 53).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

42. ואולם, דווקא בשל כך, יש להבחין בין עדות שכזו הניתנת על מסד עובדתי ישיר לבין כזו הניתנת על מסד של עובדות נסיבתיות. כך, אין דומה חוות דעת של מומחה הבוחן חומר ספציפי המצוי תחת ידו והוא מחווה דעתו אודותיו לבין מומחה המתבקש לחוות דעתו אודות חומר מסוים על יסוד ממצאים שאינם ישירים ומבלי שהחומר תחת ידו. כך, אינה דומה חוות דעת רפואית הניתנת על יסוד בדיקה של מושא חוות הדעת לחוות דעת הניתנת על יסוד מסמכים וממצאים אחרים נסיבתיים בלבד. במקרה זה, חוות הדעת שמסקנתה כי ראמבוד הוא בסבירות גבוהה מי שמתופעל על ידי המודיעין האיראני, באופן ישיר או בהנחייתו, ניתנה על יסוד ניסיונו של המומחה בבחינת הראיות הנסיבתיות.

43. אכן, גם הרשעה המבוססת על ממצאים עובדתיים, ולא על עדות שבמומחיות, ניתן לבסס גם על יסוד ראיות נסיבתיות בלבד. אך הכלל לעניין ראיות נסיבתיות הוא, כי הרשעה על יסוד ראיות שכאלו בלבד אפשרית רק כאשר בחינת מכלול הראיות, על פי משקלן הכולל כמארג (ע"פ 334/02 סיבוני נ' מדינת ישראל (13.01.03)), מובילים למסקנה הגיונית אחת ויחידה בדבר אשמתו הגוברת של הנאשם באופן ברור והחלטי על כל תזה חלופית (ע"פ 6864/03 רוקנשטיין נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(4) 657 (2004); ע"פ 8962/12 נחמיאס נ' מדינת ישראל (31.08.16)). שעה שהעובדות שהוכחו מתיישבות באופן הגיוני גם עם הסבר אחר, או גם אם נותר ספק בדבר אפשרותו של אותו הסבר, אין להסיק מהן את אשמתו של הנאשם (ע"פ 685/81 אהרונאי נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(1) 673 (1983)). בדומה, גם הסקת מסקנות על ידי מומחה בדרך של סברה, יכולה להיות על יסוד תשתית נסיבתית, אך גם במקרה שכזה יש לבחון האם לצד מסקנתו של המומחה, המסד העובדתי-נסיבתי יכול להתיישב גם עם מסקנה אחרת, הגיונית. מאחר ומדובר בעדות סברה, יש צורך לנקוט במשנה זהירות בהקשר זה.

44. במקרה זה, קלר קבע כאמור, כי בשים לב לערוצי הפעולה המוכרים לו של גורמי המודיעין האיראני, בכלל זה המאפיינים של דמות הפרופיל ברשת, ראמבוד הוא בסבירות גבוהה מי שמתופעל על ידי המודיעין האיראני. ואולם, בשים לב לעובדה כי ראמבוד אינו דמות ידועה, והשאלה מי עומד מאחורי הדמות הינה על בסיס השערות, הרי שאין די בסבירות גבוהה לקבוע שאכן מדובר ב"אויב". העובדה שהתנהגותו של ראמבוד תואמת התנהגות של פרופילים אחרים העובדים מטעם המודיעין האיראני, אין בה די לשלול גם אפשרויות אחרות הגיוניות. למשל,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

שמדובר במי שפעל מטעם סוכנות ביון אחרת של מדינה שאינה בהכרח אויב, כשהוא מבקש להטעות את המופעל בהזדהותו כאיראני, אם בשל הקלות שבהפעלת יוצאי איראן בדרך זו (כפי שעלה מחוות הדעת ומהעדויות של קלר וביטון) ואם מטעם אחר; או למשל שמדובר באדם שהתחזה ליצירת קשר רומנטי, משיקולים פליליים למשל לבצע בהמשך תרגיל עוקץ וכיוצ"ב.

45. זאת ועוד. לא זו בלבד שכאשר מדובר בראייה שבלעדיה לא ניתן יהיה להרשיע את הנאשם, נדרשת רמת וודאות גבוהה יותר מכרגיל, שאכן מדובר בראייה שניתן לסמוך על וודאותה ברמה הנדרשת, ויש לנקוט זהירות יתרה בהתבססות על חוות דעת שכזו (ראו: ע"פ 149/12 אלמליח נ' מדינת ישראל (24.09.12); ע"פ 16/82 מלכה נ' מדינת ישראל, פ"ד לו(4) 309 (1982)); אלא שבמקרה זה יש לנהוג בזהירות יתרה עוד יותר באשר לקביעה כי מדובר במי שהוא אכן מי שמקיים קשר או עובד מטעם מדינת אויב. זאת, בשים לב לעובדה כי קביעה זו מושתתת אך ורק על חוות דעתו של קלר, כשמטבעם של דברים האפשרות לאמת ולבחון את ממצאיו של קלר מוגבלות מאוד, וכמעט בלתי אפשריות.

46. הנה כי כן, אין מחלוקת כי ניסיונו של העד המומחה בתחום עיסוקו, רמת מקצועיותו, הידע והבקיאות שלו באותו תחום, היא בוודאי תכונה נדרשת מעד מומחה. אך בכך אין די. על העד המומחה גם להעמיד את מסקנותיו, ודרכי הסקת המסקנות, לבחינה. בית המשפט בונה את מסקנתו בין היתר לפי מידת השכנוע של העדות, ובין היתר "על מהות הבדיקות שנערכו, התאמת המסקנות למכלול הממצאים ונתונים כיוצא באלה" (ע"פ 224/88 איזראלוב נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(2) 661 (1991)).

47. זכותו של בעל דין, לבחון את חוות הדעת של הצד שכנגד, ולדרוש ממנו להבהיר את מסקנותיו ואת הדרך להגיע אליהן. לתכלית זו ככלל, מצטייד בעל הדין במומחה מטעמו המסייע לו בבחינת מסקנותיו של המומחה מטעם הצד שכנגד. בעל הדין גם זכאי לחלוק על נכונות העובדות העומדות בבסיס חוות הדעת (ע"פ 566/89 מרציאנו נ' מדינת ישראל, פ"ד מו(4) 539 (1992)). במקרה זה, הנאשמים לא יכולים היו להצטייד במומחה מטעמם כדי לבחון ולצרוף בכור החקירה הנגדית את חוות דעתו של המומחה מטעם המאשימה. הם גם לא יכלו לקבל לידיהם את התשתית עליה ביסס קלר, המומחה מטעם המאשימה, את ממצאיו ומסקנותיו. הם בוודאי לא

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

יכלו לקבל לידיהם תשתית אחרת המצויה, מטבעם של דברים, רק בידי השב"כ, ושעל פיה הם יכלו להצביע על מסקנות אחרות באשר לזהותו של ראמבוד. כך, למשל בחוות הדעת פרט קלר מספר דוגמאות להמחשה של דרך הפעילות של המודיעין האיראני באמצעות פנייה לישראלים בפרופיל פיקטיבי. ביניהן פנייה באמצעות התחזות לנשים ובכיסוי של קשר רומנטי, ופנייה במסווה של פעילות עסקית. וברי כי לא ניתן למסור לידי ההגנה את כל הדוגמאות שנמצאות בידי שירות הבטחון הכללי (ראו עמ' 92 לפרוטוקול, שורה 3).

48. יתרה מזאת. לא המומחה קובע את העובדות. הוא גם לא המסיק מסקנות סופיות בעניין המסור לו לצורך חיווי דעתו. בסופו של יום, ההכרעה מוטלת לפתחו של בית המשפט, אשר הוא זה המעריך את אמינות הנתונים ומשקלם (ע"פ 410/72 מדינת ישראל נ' קיזל, פ"ד כח(1) 256 (1973); ע"פ 1839/92 אשקר נ' מדינת ישראל (4.09.94)). בשל כך נדרש המומחה להקפיד על רישום מפורט של החלק בסיסי-העובדתי של חוות הדעת. בכלל זה, מקורות המידע עליהם הסתמך, תיאור ברור של "הסברה", השיקולים, הלבטים, ההיסוסים והמסקנות של המומחה (סהר, בעמ' 55). "על המומחה להכניס את השופט לסוד מומחיותו..." (ע"פ 410/72 בעניין קיזל). במקרה זה, גם בפני בית המשפט לא עמדה התשתית המלאה שעמדה בפני המומחה, עליה ביסס את מסקנותיו.

49. מצב דברים זה בעייתי בכל הליך, ועל אחת כמה וכמה בהליך פלילי, כשהמאשימה נסמכת על מומחה מטעמה, ונמנעת מהצד שכנגד האפשרות להעמיד מומחה מטעמה ואף לא לקבל את כל המידע הרלוונטי שעמד בפני המומחה מטעם המאשימה. בכך, נמנעה מהנאשמים, ולמעשה גם מבית המשפט, בחינה מקסימלית ומיטבית של מסקנותיו של המומחה. הקושי רב עוד יותר שעה שהמומחה מטעם המאשימה אינו "ניטרלי" לחלוטין, דבר שבא לידי ביטוי בהפרזתו של קלר במסגרת חקירתו הנגדית בתיאור הנזק הממשי שנגרם בפועל ממעשי הנאשמות. כאשר, השאלה אינה רק האם מסקנתו של המומחה נכונה, אלא אם ניתן לקבל מסקנה סבירה אחרת, הקושי מתעצם עוד יותר.

50. נוכח האמור, איני סבור כי קביעתו של קלר במקרה זה כי קיימת סבירות גבוהה כי ראמבוד הוא גורם המתופעל על ידי המודיעין האיראני די בה, ולא ניתן לומר כי נשללה האפשרות כי מדובר בגורם מודיעיני של מדינה אחרת, שאינה בהכרח מדינת אויב, בשים לב לדבריו של קלר

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

כי מדובר בדפוס פעולה של ארגוני ביון רבים (עמ' 97 לפרוטוקול, שורה 20), ולא נשללה האפשרות כי מדובר באדם אחד מני רבים מאוד המתחזים ברשת, אם כאנשי שירותי ביטחון, אם למטרות רומנטיות, אם לשם ביצוע עוקץ כלכלי, ואם מכל סיבה אחרת (ראו עמ' 78 לפרוטוקול, שורה 1 ואילך). קלר אישר כי יש מיליונים רבים של אנשים ברחבי העולם אשר מקיימים קשרים ארוכים דרך התכתבות ברשת מבלי שהם מכירים זה את זה ואינם יודעים את זהותו האמיתית של מי שהם בקשר איתו, לא פעם קשר משמעותי. הוא גם אישר כי קיימים, אם כי בהיקפים קטנים הרבה יותר, אנשים שמועברים אליהם כספים במסגרת קשרים בלתי מזוהים שכאלו. אני סבור כי מדובר בזהירות יתר של קלר בתשובתו בעניין זה. מדובר בסכומים קטנים שמועברים לא פעם בין אנשים גם בלתי מזוהים, כתמיכה, כפי שגם נלמד מהעדויות בהליך זה. כך או כך, מידי ספק סביר בעניין זה, לא יצאנו.

51. לא ניתן אפוא, לומר שהוכח ברמה הנדרשת לצורך הרשעה בפלילים לפי סעיף 111 לחוק, כי המידע שנמסר על ידי נאשמות 1 ו-4 אכן נמסר ל"אויב".

"ביודעין"

52. זאת ועוד. גם אם היה מוכח כי אכן מדובר בסוכן של אויב, יש להכריע בשאלה האם הנאשמים ידעו כי מדובר בסוכן של אויב, או במי שמידע הנמסר לידיהם יכול להגיע לידי אויב. שכן, להרשעה בעבירה לפי סעיף 111 לחוק, אין צורך שמסירת הידיעה תהיה באופן ישיר. גם מסירת מידע באופן עקיף עונה על דרישות הסעיף, ובלבד שישנה מודעות לכך שהידיעה נמסרה לאויב; כשמודעות זו יכולה להיות לטיב המעשה ולנסיבות ויכול שתהא אף בדרך של עצימת עיניים (ראו: קדמי, שם, בעמ' 1860 והאזכורים שם).

53. בעניין זה, בכל הנוגע לנאשמת 4, כאמור, מדבריה שלה עולה כי היא אמנם לא ידעה בוודאות שמדובר במי שעובד מטעם האויב, אך היא בוודאי חשדה ברמת חשד גבוהה בכך שראמבוד קשור בדרך כלשהי למשטר, כך אמרה בחקירתה במשטרה והיא אישרה זאת בעדותה בבית המשפט.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

54. נאשם 5 כפר בבית המשפט בכך שחשד כי ראמבוד קשור לגורמי שלטון איראניים. לדבריו, מלבד שיחה אחת הוא לא שוחח כלל עם ראמבוד בכל דרך שהיא, ועדותו זו לא נסתרה והיא מהימנה עלי. כל המידע על ראמבוד הגיע אליו דרך אשתו. על יסוד עדותו בבית המשפט לא ניתן לומר כי הוא אכן חשד באשר לזהותו של ראמבוד. בפרט, כשלטענתו לא ניתן לסמוך על כל דבריה של אשתו, וכעסו כלפיה היה על כך שהיא משוחחת עם אנשים אחרים במקום לנהל את הבית, וחששו מפני קשר רומנטי שלה עם ראמבוד. מה גם שראמבוד כונה על ידו בשיחותיו עם אשתו "הכורדי", וגם מכאן תמיכה לטענותיו כי הוא לא ראה את זהותו של ראמבוד כסוכן איראני.

55. אכן, בדבריו בחקירתו במשטרה נאמר על ידו כי בפרט כאשר אשתו נתבקשה על ידי ראמבוד לצלם עבורו את שגרירות ארה"ב בתל אביב, חשדו גבר שמא מדובר "באחד הגורמים שם, של משמרות המהפכה באירן", והוא הוסיף כי כבר מתחילת הקשר של אשתו עם ראמבוד התעורר בו חשד שמדובר בגורם מטעם המודיעין האיראני. ואולם, לא זו בלבד שהמאשימה לא הצביעה כלל על "דבר מה נוסף" בחומר הראיות אשר מחזק את האמור בהודיה כנדרש (ד"נ 3081/91 קוזלי נ' מדינת ישראל, פ"ד מה(4) 441 (1991)) – שכן היא הסכימה, כי לא ניתן לבסס את הרשעתו של נאשם 5 בדרך כלשהי על יסוד עדותה של אשתו, נאשמת 4, בהתאם להוראת סעיף 3 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 – אלא שאיני סבור כי מדובר היה בחשד ממשי, הנדרש לשם לביסוס הדוקטרינה של "עצימת עיניים" לפי סעיף 20(ג)(1) לחוק (ראו: ע"פ 11699/05 סרפו נ' מדינת ישראל, פ"ד סב(4) 489 (2008); ע"פ 5938/00 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 873 (2001); ע"פ 4089/07 עזאם נ' מדינת ישראל (6.05.10); ע"פ 3870/20 דברה נ' מדינת ישראל (29.07.21)), שכן הוא נסמך אך על אמירות של אשתו ביחס לאנשים שונים עמם שוחחה, כשנאשם 5 עצמו לא נתן משקל של ממש לדבריה, ובעיקר חשש מפני קיום קשר רומנטי על ידה עם אותם אנשים, בכללם ראמבוד – "הכורדי".

באשר לנאשמת 1.

56. כפי שפורט בהרחבה לעיל בסעיפים 111 עד 123, התרשמתי והשתכנעתי מכלל העדויות, ומעדותה של נאשמת 1 עצמה, כי מדובר באשה תמימה, אישה שפועלת בכל עת לרצות את הזולת,

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

שהייתה זקוקה לתמיכה ולהעצמה שקיבלה מראמבור, ובשל כך אף הייתה נכונה לעשות מעשים זרים לה, אך כדי לרצותו, שיאמין בה, וימשיך לחזק אותה.

57. אכן, בחקירותיה במשטרה דיברה לא פעם ולא פעמיים על החשד שעלה בלבה לאורך התקופה בה הייתה בקשר עם ראמבור אודות זהותו. ואולם, יש יסוד לטענה כי מדובר באמירות שהן כחכמה שלאחר מעשה, שעה שהיא הועמדה מול העובדה שהוצגה לה כי ראמבור הוא סוכן איראני, כשבאותה שעה עלו בפניה כל אותן הבזקי חשד שעלו במהלך הקשר ונדחו על ידה לאלתר נוכח מכלול הנסיבות שעמדו בפניה כדי לשלול אפשרות זו. כך או כך, לא היה מדובר בחשד ממשי.

58. סופו של יום אפוא, לא הוכחו כלל הנסיבות הנדרשות להרשעת מי מהנאשמים בעבירה של מסירת ידיעה לאויב שיוחסה להם.

ראשית לכל, לא הוכח במידה הנדרשת כי ראמבור אכן פעל מטעם "אויב".

גם אם הייתי סבור כי הוכח שאכן מדובר במי שפעל מטעם "אויב", הרי שבכל הנוגע לנאשמת 1 ונאשם 5, איני סבור כי הוכח כי הם פעלו "ביוזעין" מול מי שפעל מטעם "אויב", ואף לא נכון לומר כי הם עצמו עיניהם מלראות זאת.

לעומת זאת, בכל הנוגע לנאשמת 4, הרי שלפי דבריה שלה, היא למצער, חשדה שמדובר במי שפועל מטעם גופים איראניים או שיש לו קשר עם גופים שכאלו.

לו היה מוכח, הן בהיבט של היסוד העובדתי והן בהיבט של היסוד הנפשי, כי המידע שהועבר על ידי נאשמות 1 ו-4 הועבר על ידן ל"אויב", הרי שבכל הנוגע לנאשמת 1 לא ניתן לקבוע כי היא העבירה "ידיעה שעלולה להיות לתועלת האויב", ולכל היותר ניתן היה לקבוע כי היא העבירה "ידיעה" בהתאם לרישא של סעיף 111.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

בכל הנוגע לנאשמת 4, כאמור, ניתן היה לקבוע כי חלק מהמידע שהועבר על ידה כלל "ידיעות שעלולות להיות לתועלת האויב" ונאשמת 4 אף הייתה צריכה להיות מודעת לכך.

באשר לנאשם 5, כאמור, כלל לא הוכח כי הידיעה שהוא סייע להשגתה (שכאמור, אינה ידיעה שניתן לומר עליה שהיא "עלולה להיות לתועלת האויב") אכן הועברה לראמבור. גם לא הוכח כי נאשם 5 ידע מי הוא אותו ראמבור, שכונה על ידו "הכורדי", ולא הוכח כי הוא "עצם עניו" נוכח זהותו (כשכאמור, זהותו אף לא הוכחה במידה הנדרשת). ב"כ המאשימה הסכים, כאמור, כי לא ניתן לסמוך את הרשעתו של נאשם 5 על עדויות אשתו, נאשמת 4. בנסיבות אלו, שהעדות היחידה המלמדת על צילום בניין השגרירות ועל מסירת התמונה לראמבור היא של נאשמת 4, לא ניתן לקבוע כי נאשם 5 סייע למסירת התמונה לאויב.

אכן, לפי עדותו של נאשם 5 במשטרה, אשתו סיפרה לו מראש על כוונתה לצלם את בניין השגרירות ולהעבירה לראמבור, והוא הציע להסיעה למטרה זו, אך בעדותו בבית המשפט לא עמד אחרי דברים אלו בבית המשפט, וכאמור, המאשימה לא הצביעה על "דבר מה נוסף" כלשהו על מנת להכשיר את דבריו בחקירה.

מכל מקום, גם אם היה מקום לקבוע כי נאשם 5 ידע מראש על מטרת הצילום של בניין השגרירות, הרי שהיה מקום להרשיעו רק בעבירת ניסיון, ועבירה שכזו לא יוחסה לו בכתב האישום. אכן, השאלה האם כדי לבסס הרשעה בעבירת ניסיון לבצע את העבירה המלאה שיוחסה לנאשם בכתב האישום יש צורך להיזקק לסעיף 184 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982, מוטלת בספק (ראו: ע"פ 7725/11 פלוני נ' מדינת ישראל (24.01.13)). אך השוו: ע"פ 766/07 כהן נ' מדינת ישראל (19.11.07); ע"פ 4503/99 אפרים נ' מדינת ישראל (5.04.01)), ואולם, גם בסיכומיה, המאשימה לא טענה כי יש להרשיע את נאשם 5 בעבירת ניסיון. הדבר עלה לראשונה, במענה לשאלת בית המשפט לקראת סוף סיכומי המאשימה, כיצד ניתן להרשיע את נאשם 5 בעבירה המיוחסת לו אם לא ניתן לסמוך על דברי אשתו כדי להרשיעו. בנסיבות אלו, גם אם הייתה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

תשתית ראיתית לקיומה של עבירת ניסיון, לא היה מקום להרשיע בה את נאשם 5, שלא ניתנה לו ההזדמנות להתגונן מפני אישום זה.

סופו של יום אפוא, אני מזכה את כלל הנאשמים מהעבירות שיוחסו להן בכל הנוגע לעבירה לפי סעיף 111 לחוק.

מכאן לעבירה הנוספת שיוחסה לנאשמות 1 ו-4, עבירה של מגע עם סוכן חוץ.

סעיף 114 לחוק – מגע עם סוכן חוץ

59. סעיף העבירה הנוסף, הוא סעיף 114 לחוק, וזו לשונו:

- (א) מי שקיים בידועין מגע עם סוכן חוץ ואין לו הסבר לכך, דינו - מאסר חמש-עשרה שנים.
- (ב) ניסה אדם ליצור מגע עם סוכן חוץ, או שביקר במקום מגוריו או במקום עבודתו של סוכן חוץ או נמצא בחברתו, או שנמצא ברשותו שמו או מענו של סוכן חוץ ואין לו הסבר סביר לכך, דינו כדין המקיים מגע עם סוכן חוץ.
- (ג) בסעיף זה, "סוכן חוץ" - לרבות מי שיש יסוד סביר לחשוד בו כי עסק, או נשלח לעסוק, מטעם מדינת חוץ או ארגון מחבלים או למענם, באיסוף ידיעות סודיות או במעשים אחרים העשויים לפגוע בבטחון מדינת ישראל וכן מי שיש יסוד סביר לחשוד בו שהוא חבר בארגון מחבלים או קשור בו או פועל בשליחותו.
- (ד) לא יורשע אדם לפי סעיף זה אם הוכח לבית המשפט שלא עשה ולא התכוון לעשות דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בבטחון המדינה.

60. היסוד העובדתי של עבירת "מגע עם סוכן חוץ" מורכב משלושה יסודות: א. קיומו של מגע; ב. היות המגע עם "סוכן חוץ"; ג. והעדור הסבר לקשר זה מצדו של הנאשם. היסוד הנפשי הוא "בידועין", ומאחר ומדובר בעבירה שהיא התנהגותית, אין צורך להוכיח פגיעה בפועל בביטחון המדינה ודי בקיומו של פוטנציאל לפגיעה (ראו: ע"פ 4143/17 עאבד נ' מדינת ישראל (13.08.18); תפ"ח (מחוזי-ב"ש) 3767-03-15 מדינת ישראל נ' פרץ (10.05.20)), גם לא נדרש

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

להוכיח כוונה מצד הנאשם, ודי במודעות לרכיבי היסוד העובדתי כאמור, בכלל זה לכך שהאדם שעמו הוא מקיים מגע הוא סוכן חוץ. על ידיעה זו ניתן ללמוד מתוך אופי המגעים.

61. לצד זאת, גם כאשר מתקיימים שלושת הרכיבים הנזכרים, לנאשם קיימת הגנה, אם הוכיח לבית המשפט שלא עשה ולא התכוון לעשות דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בביטחון המדינה. בניגוד לנטל בהוכחת שלושת הרכיבים המקימים את העבירה המוטל על המאשימה, הנטל להוכחת הרכיב ההגנתי, מקום בו עמדה המאשימה בנטל המוטל לפתחה, עובר לפתחו של הנאשם (ע"פ 6833/14 נפאע נ' מדינת ישראל (31.08.15)).

"מי שקיים... מגע"

62. במקרה זה אין מחלוקת על התקיימות הרכיב הראשון – קיומו של מגע.

"עם סוכן חוץ"

63. באשר לרכיב השני, שהמגע נעשה עם סוכן חוץ, הרי שבניגוד לעבירה של מסירת ידיעה לאויב, במקרה זה אין צורך להוכיח שמקבל המידע הוא סוכן חוץ, ודי, בהתאם לקבוע בסעיף קטן (ג), בכך שקיים יסוד סביר לחשוד בו שהוא סוכן חוץ, שעסק, או נשלח לעסוק מטעם מדינת חוץ או למענה באיסוף ידיעות סודיות או מעשים אחרים העשויים לפגוע בביטחון המדינה.

64. כפי שפורט בהכרעת הדין מיום 3.10.22, בעניינה של נאשמת 3, ההוכחה צריכה להיות לכך שהיה לנאשם, על בסיס המידע שברשותו, יסוד לחשד סביר לפי מבחן אובייקטיבי של סבירות כי מדובר ב"סוכן חוץ". קיומו של יסוד לחשד סביר לפי מבחן אובייקטיבי, הוא כזה שאמור להתעורר בעיניו של אזרח ולא בעיניו של איש שירות הביטחון. לכן, לעניין זה, אין נפקות לחוות הדעת שהוגשה בתמיכה לטענה כי ראמבורד אכן היה סוכן חוץ. העובדה כי איש שירות בטחון יודע לאפיין פעילות מסוימת כפעילות הנעשית על ידי סוכן חוץ, אינה מלמדת כי אזרח מן השורה אמור לדעת לאבחן זאת.

65. כאמור, בכל הנוגע לנאשמת 1, איני סבור כי בנסיבות העניין, לא ניתן לומר שמכלול הנתונים שעמדו בפני הנאשמת היו צריכים לעורר אצלה חשד כי ראמבורד הוא סוכן חוץ שעסק, או שנשלח לעסוק מטעם מדינת חוץ כלשהי באיסוף ידיעות סודיות או מעשים אחרים העשויים

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

לפגוע בביטחון המדינה. ייתכן והוא יכול היה לעורר חשד שכזה, הוא בוודאי עורר חשד שכזה אצל אנשי שירות הביטחון, אך לא ניתן לומר כי זה שחשד שנאשמת 1 בוודאי הייתה צריכה לחשוד, והיא אך "עצמה עיניה" מכך.

66. כפי שציינתי בהכרעת הדין בעניינה של נאשמת 3, יש גם לתת את הדעת על יכולותיו של הנאשם הספציפי לעמוד על כוונותיו של האדם עמו הוא בקשר (השוו: ע"פ 6434/15 בעניין שביר, פסקה 88). לאמור, אינו דומה איש צבא, או עובד בשירות ציבורי הנגיש למידע משמעותי, בוודאי לא איש שירות ביטחון למי שאינה עובדת במקצוע שכזה, וכמו הנאשמת שעבדה כעובדת ניקיון בעיריית בית שמש. בעוד הראשונים מודעים לניסיונות של גורמים עוינים לקבל מידע בדרכים שונות, והם מוזהרים על כך השכם והערב, והם גם מודעים לכך כי הם מחזיקים במידע שיכול ויעניין גורמים זרים; הרי שהנאשמת כלל לא העלתה בדעתה שיהיה מישהו ממדינה זרה שיתעניין באפשרות לקבל ממנה מידע, שכן, אין לה, לפי הבנתה, כל מידע או שבריר מידע שיוכל לעניין מדינת חוץ.

67. לא ניתן אפוא לומר כי הנסיבות עליהן הצביעה המאשימה, היו צריכות לעורר אצל נאשמת 1, לפי מבחן אובייקטיבי של סבירות, יסוד סביר לחשד כי מדובר ב"סוכן חוץ".

68. לעומת זאת, בכל הנוגע לנאשמת 4, היה צריך להתעורר חשד שכזה נוכח בקשותיו השונות של ראמבוד, וכפי שאכן התעורר חשד שכזה נוכח בקשות אלו אצל נאשמת 4, חשד של ממש כי ייתכן ויש לו קשר עם גורמים איראניים עוינים. בנסיבות אלו, היא בוודאי הייתה צריכה לחשוד כי ייתכן שראמבוד הוא סוכן חוץ שעסק, או שנשלח לעסוק מטעם מדינת חוץ באיסוף ידיעות סודיות או מעשים אחרים העשויים לפגוע בביטחון המדינה.

"ביודעין"

69. לצד זאת, על התביעה להוכיח כי מגע זה נעשה "ביודעין", לאמור קיומה של ידיעה אישית סובייקטיבית אצל הנאשם כי האיש עמו קיים מגע הינו "סוכן חוץ" כהגדרתו בס"ק (ג), לאמור שיש יסוד סביר לחשוד בו בכך (ראו: יעקב קדמי, על הדין בפלילים, חלק רביעי (מהדורות תשס"ו), עמ' 1878 ואילך; ת"פ (מחוזי-מרכז) 36982-03-18 מדינת ישראל נ' אלרג'וב ((30.04.19)).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

70. כאמור, בכל הנוגע לנאשמת 1, איני סבור כי התעורר אצלה חשד שכזה. אמנם, לאורך התקופה בה הייתה בקשר עם ראמבורד עלו אצלה לא פעם ספקות באשר לזהותו האמיתית. ואולם, הבזקי חשד אלו נדחו על ידה לאלתר נוכח מכלול הנסיבות שעמדו בפניה כדי לשלול אפשרות זו. מדובר היה בחששות בעלמא, כאלו העוברות בראשו של כל אדם, בהתאם לרמת החשדנות שלו, ואינם תופסים אצלו מעמד של ממש. לאחר ששמעתי את נאשמת 1 ואת מכלול העדים, אין ספק כי לו הייתה באמת חושדת, ולא אך חשד ערטילאי העובר בראש בבחינת רצוא ושוב, כי ראמבורד הוא מרגל, היא הייתה מפסיקה את הקשר עמו לאלתר. היא בוודאי לא הייתה פועלת לשדך לו את בת אחותה.

71. לעומת זאת, נאשמת 4 אישרה במפורש דבר קיומו של חשד, ואף הטעימה כי בשל חשד זה היא נמנעה מלמסור לראמבורד מידע אותו ראתה כרגיש וכעלול לפגוע בביטחון המדינה.

"ואין לו הסבר לכך"

72. גם מקום בו הוכח קיומו של חשד סביר כי מדובר במי שעסק, או נשלח לעסוק, מטעם מדינת חוץ או ארגון מחבלים או למענם, באיסוף ידיעות, המוחק הכיר באפשרות של מגע עם סוכן זר שניתנת להסבר סביר. בית המשפט צריך להשתכנע כי בנסיבות העניין המגע עם הסוכן הזר לא היה למטרה כשרה וההסבר שהנאשם העלה אינו מעורר אפילו ספק סביר בכך (ע"פ 23/62 כהן נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד טז(3) 2257 (1962)).

73. "ההלכה היא" כפי שצוין בת"פ (מחוזי-ב"ש) 49187-12-11 מדינת ישראל נ' אוחנה (6.07.15), "שיכול ויהא לאדם הסבר סביר למגע עם סוכן זר, כאשר המגע בא למטרה חברתית, סבירה ומקובלת, או כאשר מדובר בנסיבות אחרות אשר בהן רגילים בני אדם מן היישוב להיפגש. אולם, "יוצאות מכלל זה פגישות סתר ומגעים קונספירטיביים וכן כל המגעים הבאים לשם קיום מגע עם סוכן זר דווקא" (כלשונו של השופט ח' כהן בע"פ 449/73 לבנה ואח' נ' מדינת ישראל פ"ד כח(2) 785 (1974), ההדגשה נוספה, וראו גם י' קדמי, הדין בפלילים, חלק רביעי, עמ' 1879 והלאה) (וראו גם: ע"פ 5236/05 עמאשה נ' מדינת ישראל (4.03.09)). ההסבר שעשוי לשמש צידוק לקיום מגע עם סוכן זר, נקבע לפי קנה מידה אובייקטיבי. לאמור, קיום מגע שכזה, אשר לפי הדעה המקובלת על הציבור, אינו סביר – יהווה עבירה על החוק (ע"פ 63/59 בעניין פלוני).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

בין היתר יש לבחון במסגרת זו של סבירות ההסבר למגע עם הסוכן הזר את תוכן הידיעה. ברי כי ישנן ידיעות שמעצם תוכנן מבטלות את סבירות ההסבר (ראו: ע"פ 23/62 בעניין כהן). לצד זאת יש לתת משקל לטיב הידיעה או החשד של הנאשם בדבר היות בן שיחו סוכן זר. אינו דומה מי שנפגש עם סוכן זר בידעו כי מדובר בסוכן זר לבין מי שנפגש עם סוכן זר במסגרת מפגש אקראי לצרכים אחרים וכשהידיעה או החשד הקיימים אצלו, אינם ברמה גבוהה. יתכן כי ההסבר שיימצא די בו שהוא נשמע מפי האחרון, לא יהיה די בו שעה שהוא יישמע מפיו של הראשון (השוו ע"פ 348/67 פלוני נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד כב(1) 225 (1968)). הסבירות נקבעת אפוא על-פי נסיבותיו של כל מקרה ומקרה כשגם אופיו של הנאשם נלקח בחשבון לעניין זה (ראו קדמי, שם, עמ' 1881).

74. באשר לנאשמת 1, המאשימה, כאמור, לא חולקת על כך שבתחילתו של הקשר לא נפל כל פגם, ומדובר היה בקשר הגיוני, כמוהו מתקיימים מיליוני קשרים ברחבי העולם, ובכלל זה על ידי אזרחים ישראלים. הנאשמת, שעלתה לישראל מאירן, מצאה אצל ראמבוד אוזן קשבת, תמיכה ועידוד שהיו חסרים לה. בהמשך הקשר התפתח, אך רק בהקשר זה. תכלית הקשר לא השתנה בשום שלב, ומכאן כי קיים הסבר סביר למגע.

75. כפי שצוין בהכרעת הדין של נאשמת 3, לו הייתה הכוונה של המחוקק למנוע כל מגע עם סוכן חוץ, כדי למנוע כל התדרדרות למצב שיש בו סיכון, ולו הקטן ביותר לפגיעה בביטחון המדינה, לא הייתה מניעה לנסח את החוק כך: "מי שקיים בידעין מגע עם סוכן חוץ". הא ותו לא. תוספת המילים "ואין לו הסבר לכך" נעשתה במכוון על מנת למנוע הרשעתם של אנשים דוגמת הנאשמת בעבירה חמורה של פגיעה בביטחון המדינה. בהקשר זה צוין בהכרעת הדין, כי לו קריאתה של המאשימה את החוק הייתה נכונה, הרי שהיה צריך להעמיד לדין את קרובי משפחתם של אנשים החיים בצדם של מחבלים, חלקם מורשעים וחלקם מצהירים על עצמם ככאלו, ולהעמיד לדין את מי שעושה עסקים עם אנשים אלו. פשיטא, כי לא היה מקום לאפשר ביקורי קרובים עם מחבלים בבתי הכלא ובכך לאפשר בחסות המדינה מגע עם סוכן חוץ.

76. בכל הנוגע לנאשמת 4, אכן ההסבר שניתן על ידה למגע עם ראמבוד, בעייתי יותר. נאשמת 4, כאמור, שמרה על הקשר עם ראמבוד, לשם העברת מידע חדשותי. לפי דבריה שלה ראמבוד הציע לה כי הוא יעביר לה מידע על הנעשה באיראן והיא תמסור לו מידע על הנעשה

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

בישראל, שיטת הממשל והתנהלות החברה הדמוקרטית בישראל. ואכן, היא עשתה שימוש במידע שקיבלה בעבודתה בתחנת רדיו אינטרנטי.

77. בהקשר זה, אכן יש לתת את הדעת על החשש שהועלה על ידי ב"כ המאשימה, ומצא ביטוי בע"פ 63/59 בעניין פלוני, בדבר הסכנה שיש בכך שכל אזרח יוכל לקבוע עם המגע שלו עם סוכן חוץ, בפרט כזה, הכולל העברת מידע, הוא סביר או לא, כשהוא יציב לעצמו את הגבולות באשר לתוכנו של המידע המועבר על ידו, כפי שעשתה נאשמת 4.

78. בעניין פלוני הנזכר קבע בית המשפט, כי כדי לבחון האם מפגש עם סוכן חוץ עולה לכדי מעשה שיש בו כדי לפגוע בביטחון המדינה, ישנה רשימה בלתי סגורה של נסיבות רלוונטיות שיש לבחון. בית המשפט התייחס לתוכן המפגש והדברים הנאמרים במסגרתו כנסיבה משמעותית, ובמסגרת זו לשאלה האם תוכן השיחה היה "בטחוני" במובן ה"צר" ובמסגרתה נמסר מידע חסוי או שמא מדובר היה בשיחה בעלת אופי סתמי, כהיסטורי או תרבותי.

79. יש אפוא לשקלל את מכלול הנסיבות, ביניהן: הוודאות בזהות מי שנפגשים עמו, תוכן השיחות, תוכן המידע המבוקש וכיוצא בזה. כך, ככל שזהותו של סוכן החוץ ברורה, אפשר שישנה חובה למניעת מגע גם כאשר הוא נושא אופי אישי. כך קשה יהיה לקבל יחסים אישיים או חברתיים עם מי שידוע כסוכן חוץ ונושא תפקיד משמעותי במדינת אויב. כך, ככל שתוכן הדברים מלמד על סיכון בטחוני יש להתרחק ממגע זה, גם כאשר אין וודאות של ממש באשר לזהותו של סוכן החוץ והיותו כזה. כך, ככל שבידי האדם מידע היכול לפגוע במדינה ובביטחונה עליו להיזהר ולהתרחק ממגע מכל מי שישנו חשד שמא הוא סוכן חוץ. כך הוא לגבי מי שנושא בתפקיד צבאי, או ציבורי אחר.

80. בהתאם לכך, לו היה מדובר בריאיון גלוי עם סוכן חוץ לקבלת מידע, או אפילו בשיחות בודדות שאין גלויות שנעשה על ידי עיתונאי לצורך קבלת מידע, היה אפשר לשמוע טענה בדבר סבירות הקשר. כולי האי ואולי. לטעמי גם קשר שכזה אינו בהכרח בא בגדר "הסבר", אך אין צורך להכריע בכך במקרה זה. שכן, במקרה זה מדובר היה בקשר ארוך ומתמשך, שכלל לא אך קבלת מידע, אלא בעיקר העברת מידע, תוך ביצוע פעולות לא מעטות על ידי נאשמת 4 להשגת מידע עבור ראמבוד.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

81. זהותו של ראמבורד אמנם לא הייתה ידועה לנאשמת 4, אך קשריו לאנשי המשטר באירן הייתה ידועה לה. חשדה כי מדובר במי שפועל בתוך גורמי משטר איראני, בכלל זה גורמי מודיעין, היה ברור ומשמעותי. הקשר היה בעיקרו לצורך קבלת מידע בתמורה למידע. בעניין פלוני הנזכר ציין בית המשפט כי "דעת לנכון נקל, כי יצירת קשר מעין זה בנסיבות, עשויה ללמד על זריעת זרע לתכנון עתידי לפגוע בביטחון המדינה, וכאמור לא בידי המערער המפתחות להחליט אם לקיימה או לא. לא בזוטות עסקינן, והגבול בין פוליטי לביטחוני בכגון דא הוא דק". נסיבות אותו מקרה שונות כאמור, אך הדברים נכונים גם למקרה זה. מגע עם סוכן חוץ, או עם מי שיש חשד כי הוא סוכן חוץ, לצורך העברת מידע, אינו יכול להיות "הסבר" לצורך הגנה מפני העבירה של "מגע עם סוכן חוץ". הסיבה העיקרית לאיסור המגע עם סוכן חוץ, הוא החשש מפני העברת מידע, ולא ניתן להותיר את ההחלטה איזה מידע ניתן להעביר ואיזה – לא, בידי כל אזרח ואזרח.

82. בכך שונה באופן מהותי עניינה של נאשמת 4 מעניינן של נאשמות 1, 2 ו-3. בכל הנוגע לנאשמת 4, זו חשדה כאמור בראמבורד כי הוא סוכן חוץ ותכלית הקשר הייתה העברת מידע תמורת מידע, ועל כן לגביה יש לקבוע כי היא קיימה ביודעין מגע עם סוכן חוץ מבלי שהיה לה הסבר, שיש בו כדי להצדיק זאת.

83. משכך, בכל הנוגע לנאשמת 4 יש לדון עם עומדת לה ההגנה הקבועה בסעיף 114(ד), לאמור שהיא לא עשתה ולא התכוונה לעשות דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בביטחון המדינה.

"לא עשה ולא התכוון לעשות דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בביטחון המדינה"
84. בסעיף קטן (ד) ביקש המחוקק ליצור ברירת מחדל של אשם פלילי, במקרה של מפגש מעין זה, אך לאפשר לנאשם להימנע מהרשעה אם יסתור את החזקה בדבר פגיעה בביטחון המדינה. בכך יבוא לידי ביטוי האיזון בין קשיי ההוכחה בעבירות ריגול וביטחון מעין אלה – שבשלהם נוצרה חזקה לפגיעה בביטחון המדינה בעת מפגש לא מוסבר עם סוכן זר – לבין הצורך לאפשר לנאשם, אף שאין בידו הסבר מניח את הדעת, להוכיח כי לא עשה דבר שיש בו כדי לפגוע בביטחון המדינה ואף לא התכוון לעשות זאת, ולכן אין זה מוצדק להרשיעו (ע"פ 6833/14 בעניין נאפע).

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

85. לאחר ששמעתי את נאשמת 4, והדברים עלו גם מתוך חקירתה במשטרה, ברי כי אין מדובר במי שהתכוונה לפגוע בביטחון המדינה. ככלל, היא נזהרה מהעברת כל מידע אשר סברה, בראייתה שלה, כי הוא יכול להביא בדרך כלשהי לפגיעה בביטחון המדינה, והיא העבירה רק מידע שסברה כי הוא מידע גלוי שכל אחד יכול למצאו במרשתת. היא אף תמחה לא פעם באזני ראמבוד, מדוע הוא צריך אותה לצורך קבלת המידע.

86. נדמה, כי גם המאשימה עצמה לא טענה כי נאשמת 4 התכוונה לעשות דבר שיש בו לפגוע בביטחון המדינה, טענתה בהקשר זה היה כי בהיבט האובייקטיבי עצם המגע בנסיבותיו יש לראות בו כעשיית מעשה שיש בו להביא לפגיעה בביטחון המדינה.

87. ואכן, בחקירתה במשטרה (חקירה מיום 16.12.21, שורה 155) אמרה נאשמת 4, כי היא אכן חשבה שחלק מהדברים שהיא העבירה לראמבוד יכולים לגרום נזק למדינת ישראל, אך בד בבד אמרה כי בסופו של דבר העבירה את אותו מידע רק לאחר שהשתכנעה כי מדובר במידע שלא יכול להיעשות בו שימוש על ידי ראמבוד.

88. בעניין זה צודקת המאשימה כי לא עומדת לנאשמת 4 ההגנה בשל הפן האובייקטיבי "לא עשה... דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בביטחון המדינה". לעניין זה קיים שוני בין נאשמות 1-3 אשר הרקע למגע שלהן עם ראמבוד היה רק אישי, לנאשמת 4 שקיימה את המגע לצורך העברת מידע, ביחסים שהיא הגדירה כ"תן וקח".

89. אכן, מקרה זה אינו דומה לכל אותם מקרים שנמנו בהכרעת הדין של נאשמת 3 (סעיף 81) העוסקים כולם במי שיה בקשר עם מי שהיה ידוע לו בוודאות כי מדובר בסוכן חוץ, על רקע היותו סוכן חוץ, ובאופן שהיה בו לשרת את סוכן החוץ. במקרה זה כאמור איני סבור כי הייתה כוונה לפגיעה בביטחון המדינה, אך הנאשמת, לפי דבריה שלה, הייתה, על אף זהירותה בהזדמנויות שונות, אדישה בהזדמנויות אחרות לנזק שיכול להיגרם. בסופו של יום, חלק מהמידע שנמסר על ידה כצילום תעודת זהות ודרכון, תיעוד משרד ממשלתי, תיעוד השומרים בכניסה לקניון חולון וחימושם, יש בו כדי להביא לפגיעה בביטחון המדינה, באופנים שפורטו על ידי קלר וביטון, כמפורט לעיל.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

90. איני סבור אפוא כי עומדת לנאשמת 4 ההגנה שלא עשתה דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בביטחון המדינה.

91. להשלמת התמונה יצוין כי בכל הנוגע לנאשמת 1, ברי כי קיימת לה ההגנה שבסעיף 114(ד), שכן התרשמתי, וכך גם עולה מהראיות, כי היא לא התכוונה לעשות פעולה כלשהי שיכולה לפגוע בביטחון מדינת ישראל. היא תמחה, בבכי, כיצד ניתן להעלות על הדעת, שהיא אישה יהודיה, שעלתה לישראל חרף כל הקשיים בשל אהבתה לישראל, תשתף פעולה עם מישהו שפועל מטעם מדינת אויב. ניכרים היו דברי האמת שיצאו מפיה. אך כאמור אין לכך צורך משלא נתקיימו לגביה יסודות העבירה.

הגנה מן הצדק

92. בשולי הדברים אתייחס לטענת ב"כ הנאשמים להגנה מן הצדק. גרעין הטענה היא בכך, שבעוד שמדיניות השב"כ במקרים דומים בהם מתגלה לשב"כ קשר של אזרח באמצעות המרשתת וכיוצ"ב עם סוכן חוץ, או מי שקיים חשד שהוא סוכן חוץ, השב"כ אך מזמין את אותו אזרח ומזהיר אותו מפני הקשר, במקרה זה לא אך שהשב"כ לא הזהיר את הנאשמות מיד כשנודע לו על הקשר ועל זהותו של ראמבוד, אלא הוא נתן להם להתדרדר בתוך הקשר, אפילו עד כדי סיכון חייהם, למשל בפגישה עם אותו סוכן במדינה זרה (תורכיה), ולבסוף אף העמיד אותן לדין בשל כך. הטענה היא, הן לאפליה והן לכך שהשב"כ במקום להגן על הנאשמות, אזרחיות ציוניות ואוהבות ישראל, מפני ראמבוד, בחר לשים מכשול בפניהן, נשים פשוטות וחלשות, והפך אותן בעל כורחן ל"מופעלות" של השב"כ, שעקב באמצעותן אחר ראמבוד לצרכיו שלו, תוך העמדת הנאשמות בסיכון.

93. באשר לטענת האפליה, אכן, בסיכומים נטען למקרים שונים בהם השב"כ הזהיר גורמים רבים מפני קיום קשר עם פרופיל מזויף ברשת חברתית, דוגמת אזרחת אורחים שקיימו קשר עם פרופיל שהופעל על ידי ארגוני טרור ברצועת עזה תוך התחזות למאמנת כושר ישראלית, ואולם לא הובאו ראיות של ממש לטענה זו. לא הונחה תשתית, ולו ראשונית, שיש בה ללמד כי במקרים דומים, בנסיבות המיוחדות למקרה זה, לאמור קשר ארוך ומשמעותי שכלל העברת מידע, קבלת כספים או מידע ואף ניסיונות למפגשים פיסיים עם הגורם שעומד אחר הפרופיל.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

94. הכלל הוא, כי למאשימה, ככל רשות מנהלית, עומדת חזקת התקינות המנהלית, שלפיה מוחזקת היא כמי שפעלה כדין, כל עוד לא הוכח אחרת. על מנת להפריך חזקה זו, לא ניתן להעלות טענה לאכיפה בררנית כטענה בעלמא או בהעלאת סימני שאלה בלבד. על הטוען לה מוטלת החובה להניח תשתית עובדתית המתאימה כי בוצעה לכאורה הבחנה לא ראויה בין מי שנתונים הרלוונטיים שווים (ע"פ 8551/11 כהן סלכגי נ' מדינת ישראל (12.08.12); ע"ח (מחוזי-חי') 12713-04-14 אופנהיימר נ' המועצה האזורית מנשה (30.04.14)). תשתית מינימאלית שכזו לא הונחה. לא ניתן כלל לדעת אם במקרים הדומים לנסיבות העניין שבפני, אכן לא פעלה המאשימה כנדרש. "יש לזכור כי לא כל הבחנה שבין העמדתו לדין של פלוני ובין אי-העמדתו לדין של אלמוני, היא עניינם קרוב ככל שיהא, הינה הבחנה פסולה המהווה אכיפה בררנית. כך הדבר במקרים שבהם על-אף הדמיון שבין מעשיהם של שניים, קיים שוני אשר מצדיק התייחסות נבדלת בשאלת הגשתו של כתב אישום" (ע"פ 3667/13 ח'טיב נ' מדינת ישראל (14.10.14)). אכיפה בררנית פסולה היא אכיפה המבדילה בין בני-אדם דומים או בין מצבים דומים לשם השגת מטרה פסולה, או על יסוד שיקול זר או מתוך שרירות גרידא (בג"ץ 6396/96 זקין נ' ראש עיריית באר שבע, פ"ד נג(3) 305, 298 (1999)). תשתית לאפליה פסולה שכזו לא הונחה.

95. ובאשר לטענה כי השב"כ לא עצר את הקשר מבעוד מועד, בשלב שבו בקשר לא הייתה כל עבירה פלילית, גם לשיטת המאשימה, ולמנוע מהנאשמות את ההתדרדרות בקשר אל מול ראמבוד, שהוא מתוחכם מאוד ובנקל יכול להפיל ברשתו אזרחים ישראלים תמימים דוגמת הנאשמות.

96. אכן, קיים קושי של ממש לקבוע כי השב"כ היה מודע לדמותו של ראמבוד ולמצער לקשר שלו עם הנאשמות רק בסמוך למעצרו, על סמך עדויות ביטון וקלר בלבד. אלו טענו כי לא ניתן לחשוף את מודע חשיפת הקשר, גם ללא מסירת תאריך מדויק או תקופה מסוימת, בשל ביטחון המדינה. לצד זאת הם מבקשים שתתקבל הטענה כי המידע נתקבל בסמוך למעצר הנאשמות. מלבד הקושי האינהרנטי בטענה זו, יש צדק בטענה כי קיים קושי להסתמך על עדויות שלא ניתן לבחון.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית
ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

97. עם זאת, בניגוד לטענות ב"כ הנאשמים, אין מדובר במידע שיש בו להשליך ישירות על בירור אשמתן של הנאשמות. לכל היותר, גם לפי הטענה הדבר מצדיק לזכות אותן בשל הגנה מן הצדק.

98. דא עקא, שבכל הנוגע להגנה מן הצדק נקבע כי מאחר ומדובר בתוצאה מרחיקת לכת, בית המשפט מחויב בהתייחסות זהירה במיוחד כאשר מועלית בפניו טענה מעין זו. ביטול הליך פלילי בשל הגנה מן הצדק ייעשה רק במקרים חריגים ביותר, והשימוש בהגנה זו לביטול כתב האישום ייעשה במשורה. לא כל מעשה נפסד שעשו רשויות החקירה או המאשימה יצדיק את המסקנה שדין האישום להתבטל מטעמי הגנה מן הצדק (ראו: ע"פ 6328/12 מדינת ישראל נ' פרץ (10.09.13); ע"פ 4988/08 פרחי נ' מדינת ישראל (18.08.11)). הדבר נקבע בזמנו כשההגנה מן הצדק הייתה יציר הפסיקה, אך הדבר נכון גם כיום, כשההגנה מן הצדק קבועה במסגרת סעיף 140(10) לחוק סדר הדין הפלילי, לפיו לנאשם תעמוד הגנה מקום בו "הגשת כתב האישום או ניהול ההליך הפלילי עומדים בסתירה מהותית לעקרונות של צדק והגינות משפטית" (ראו: ע"פ 5124/08 ג'אבר נ' מדינת ישראל (4.07.11); ע"פ 5672/05 טגר נ' מדינת ישראל (21.10.07)).

99. כמו כן, בע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ', פ"ד נט(6) 776 (2005) נקבע כי על בית המשפט לבחון את קיומה של ההגנה בשלושה שלבים. האחד, זיהוי הפגמים שנפלו בהליך, ועמידה על עוצמתם במנותק משאלת אשמתו או חפותו של הנאשם. השני, מתן תשובה לשאלה אם קיום ההליך הפלילי חרף הפגמים, יפגע פגיעה קשה בתחושת הצדק וההגינות. השלישי, מתן תשובה לשאלה האם ניתן לרפא את הפגמים שנתגלו באמצעים מתונים ומידתיים ביותר מאשר ביטול כתב האישום.

100. בשים לב למכלול הנסיבות, אני סבור כי גם אם היה ממש בטענה כי השב"כ ידע על הקשר של הנאשמות עם ראמבורד, שלא ממש בסמוך למעצר הנאשמות, באופן שהייתה הצדקה להעמיד את הנאשמות כבר אז על הבעייתיות שבקשר, הרי שלכל היותר, מדובר בפגם הבא בגדר השלב השלישי שנקבע בעניין בורוביץ', ויש לתת משקל לטענה זו במסגרת הטיעונים לעונש. אין בה כדי להביא לביטול כתב האישום או לזיכוי הנאשמות.

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 20614-12-21 מדינת ישראל נ' פלונית

ת"פ 5319-01-22 מדינת ישראל נ' פלונית

סופו של יום אפוא, וכאמור בפתיחה – אני מזכה את נאשמת 1 ונאשם 5 מהעבירות שיוחסו להם בכתב האישום. אני מזכה את נאשמת 4 מהעבירה של מסירת ידיעות לאויב שיוחסה לה, אך מרשיע אותה בעבירה של מגע עם סוכן חוץ.

זכות ערעור בכל הנוגע לנאשמים 1 ו-5 לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום.

ניתנה היום, כ"ב אב תשפ"ג, 09 אוגוסט 2023, במעמד המתייצבים.

אילן סלוג, שופט